



MUZEUL GRĂNICERESC NĂSĂUDEAN
UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”
INSTITUTUL DE ISTORIE „GEORGE BARIȚ”
CLUJ-NAPOCA

ARHIVA SOMEȘANĂ

XII



2013

ARHIVA SOMEȘANĂ

REVISTĂ DE ISTORIE ȘI CULTURĂ
SERIA A III-A

XII

Pe copertă: Edificiul nou al Gimnaziului năsăudean – fotografie de epocă,
(colecția Muzeului Grăniceresc Năsăudean).

MUZEUL GRĂNICERESC NĂSĂUDEAN
UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”
INSTITUTUL DE ISTORIE „GEORGE BARIȚ” CLUJ-NAPOCA

ARHIVA SOMEȘANĂ

REVISTĂ DE ISTORIE ȘI CULTURĂ
SERIA A III-A

XII

Volum dedicat împlinirii
a 150 de ani de la înființarea
Gimnaziului din Năsăud (1863–2013)

NĂSĂUD
2013

REFERENȚI DE SPECIALITATE:

Prof. Francesco Guida, Universitatea „Roma Tre”, Roma
Prof. Ardian Ndreca, Universitatea Pontificala „Urbaniana”, Roma
Prof. Jakov Kulič SJ, Institutul Pontifical Oriental, Roma
Prof. Nicolae Bocșan, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
Prof. Toader Nicoară, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca

COLEGIUL DE REDACȚIE:**Redactori coordonatori:**

Dan Lucian Vaida, Muzeul Grăniceresc Năsăudean
Mirela Popa-Andrei, Academia Romana, Institutul
de Istorie „George Bariț”, Cluj-Napoca

Membri:

Aurelia Dan, Școala Gimnazială „Lucian Blaga”, Bistrița
Cristian Găzdac, Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca
Adrian Onofreiu, Arhivele Naționale, Serviciul Județean Bistrița-Năsăud
Dan Prahase, Muzeul Grăniceresc Năsăudean
Paul-Ersilian Roșca, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca,
Facultatea de Teologie Ortodoxă
Claudia Septimia Sabău, Muzeul Grăniceresc Năsăudean
Floare Vaida, Colegiul Național „George Coșbuc”, Năsăud

Coperta: Marcela Tamaș
Tehnoredactare: Rodica Pop
Traduceri text: Andreea Sărmașiu
Prelucrare imagini foto: Dumitru Rotari

Orice corespondență se va adresa:
MUZEUL GRĂNICERESC NĂSĂUDEAN
Năsăud, B-dul Grănicerilor nr. 19
Tel.: 004-0263-361363
E-mail: muzeu_gr@yahoo.com
România

Please send any mail to the following address:
MUZEUL GRĂNICERESC NĂSĂUDEAN
Năsăud, B-dul Grănicerilor nr. 19
Tel.: 004-0263-361363
E-mail: muzeu_gr@yahoo.com
Romania

Responsabilitatea pentru conținutul articolelor din cuprinsul volumului
aparține exclusiv autorilor.

ISSN 1583-3542

LISTA AUTORILOR

Radu-Ioan Băeș	Doctorand, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca. Facultatea de Istorie.
Viorel Câmpean	Biblioteca Județeană Satu Mare.
Silvius Ovidiu Chiș	Colegiul Național „Liviu Rebreanu”, Bistrița.
Dorin Dologa	Arhivele Naționale, Serviciul Județean Bistrița-Năsăud.
Oana-Ramona Ilovan	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca. Facultatea de Geografie.
Iuliu-Marius Morariu	Student, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca. Facultatea de Teologie Ortodoxă.
Adrian Onofreiu	Arhivele Naționale, Serviciul Județean Bistrița-Năsăud.
Claudiu Porumbăcean	Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”, Arad; Muzeul Județean Satu Mare.
Marius Nicolae Pop	Doctorand, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca. Facultatea de Istorie.
Dan Prahase	Muzeul Grăniceresc Năsăudean.
Paul-Ersilian Roșca	Doctorand, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca. Facultatea de Teologie Ortodoxă.
Dan Lucian Vaida	Muzeul Grăniceresc Năsăudean.

CUPRINS

I. ȚARA NĂSĂUDULUI – ISTORIE ȘI CULTURĂ

MARIUS NICOLAE POP

Grigore Mihăilaș – jude al opidului Năsăud.....	11
<i>Grigore Mihăilaș – mayor of the town Năsăud</i>	18

DORIN DOLOGA

Gimnaziul din Năsăud în perioada dualismului austro-ungar (1867–1914).....	19
<i>Le Gymnase de Năsăud pendant la période du dualisme austro-hongrois (1867–1914)</i>	63

DAN LUCIAN VAIDA

O scrisoare inedită a lui Grigore Silași în colecțiile Muzeului Grăniceresc Năsăudean.....	65
<i>Une lettre inédite de Grigore Silași, gardée dans les collections du Musée Grăniceresc de Năsăud</i>	70

RADU-IOAN BĂEȘ

Sponsaliile (logodna) în a doua jumătate a secolului al XIX-lea în „Țara Năsăudului”.....	75
<i>Les fiançailles («sponsaliile») dans la second moitié du XIXème siècle au «Țara Năsăudului»</i>	83

ADRIAN ONOFREIU

La cumpăna veacurilor și a vremurilor. Contribuții documentare referitoare la acordarea de stipendii și ajutoare din Fondurile Grănicerești Năsăudene (1905–1908).....	85
<i>Au tournant des âges et des temps. Des documents qui attestent l’attribution des bourses et des aides financières de fonds «grănicerești» Năsăud (1905–1908)</i>	134

IULIU-MARIUS MORARIU

Preoții aștrști năsăudeni și Marea Unire.....	135
<i>Les prêtres de Năsăud (membres Astra) et la Grande Union</i>	140

II. VARIA

CLAUDIU PORUMBĂCEAN, VIOREL CÂMPEAN

Rolul și locul lui Emil Țișcă (1881–1965) în dezvoltarea societății sătmărene interbelice.....	143
<i>Role and place of Emil Țișcă (1881–1965) in the development of the Interwar Society of Satu Mare</i>	178

PAUL-ERSILIAN ROȘCA	
Relația dintre Biserica Ortodoxă Română și Casa Regală a României în perioada interbelică. Tradiția bizantină versus valorile occidentale.....	179
<i>The relationship between the Romanian orthodox church and the royal house of Romania during the interwar period. Byzantine tradition versus western values</i>	188

SILVIUS OVIDIU CHIȘ	
„Atingerea istoriei” – proiect educațional între Colegiul Național „Liviu Rebreanu” Bistrița și Complexul Muzeal Bistrița-Năsăud.....	189
<i>„The touch of history” - partnership between National College „Liviu Rebreanu” Bistrița and the Museum Complex Bistrița-Năsăud</i>	192

DAN PRAHASE	
O altfel de oră de istorie.....	195
<i>Un cours d'histoire différent</i>	198

III. RESTITUIRI

GHEORGHE MITROIU	
Figuri de profesori năsăudeni	201
<i>Quelques professeurs de Năsăud</i>	206

GEORGE CHIRTOȘ	
Educația fizică și activitatea sportivă la Liceul „George Coșbuc” în perioada 1923–1929.....	207
<i>Le sport dans le Lycée «George Coșbuc» pendant les années 1923-1929</i>	225

OCTAVIAN MIHĂESE	
Elev la Năsăud, 1923–1930.....	227
<i>Élevé à Năsăud, 1923-1930.....</i>	233

IOAN POPESCU	
Năsăudul amintirilor mele.....	235
<i>«Năsăud la ville de mes souvenirs», 1925–1930.....</i>	257

IV. RECENZII

IULIU-MARIUS MORARIU	
Mihai-Octavian Groza, <i>Documente privind activitatea Consiliului Național Român din Alba-Iulia</i> , Editura Emma Books, Alba-Iulia, 2012, 229 p.	261

OANA-RAMONA ILOVAN	
Volum îngrijit de Adrian Onofreiu, <i>Nestor Șimon. Restituiri</i> , Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2012.....	263